

Brief ter ondersteuning van de inspraak betreffende het voorstel over te gaan tot een gemeentelijk afsteekverbod in de gemeente Ede.

Geachte raadsleden,

Op 04-10-2021 heb ik, Tinjo Klein Severt, u uit naam van stichting HVLV, Het Vuurwerk Liefhebbers Verbond, toegesproken.

Het voorstel om in de gemeente Ede een afsteekverbod op consumenten siervuurwerk in te voeren lag daarbij ter discussie. Onze stichting behartigd de belangen van alle liefhebbers van consumenten siervuurwerk, in dit geval liefhebbers uit de gemeente Ede, daar deze zonder blikken of blozen aan de kant worden gezet door een dergelijk voorstel om een verbod in te voeren op het afsteken van consumentenvuurwerk in de gemeente Ede.

Stichting HVLV zet zich echter ook in voor een betere en veiligere jaarwisseling door middel van beleidsadviezen, voorlichting aan onder andere scholen en hun leerlingen en jeugdhonken, maar ook aan beleidsmakers, zoals u, handhaving en andere belanghebbenden, daar het in deze situatie beter is om toe te staan en te reguleren, dan te verbieden.

Tijdens mijn spreken heb ik verschillende punten aangehaald uit het voorstel en deze tegen het licht gehouden. Reden daarvoor is dat de onderbouwing in het voorstel op meerdere fronten niet aansluit bij het beoogde resultaat en effect van het afsteekverbod op consumenten siervuurwerk. In deze brief ga ik hier verder op in.

Aanleiding van het voorstel is de schade, overlast en letsel die het afsteken van vuurwerk tijdens de jaarwisseling met zich meebrengt. We moeten vooropstellen dat landelijk beleid en wetgeving reeds voorziet in een verbod op het afsteken van vuurwerk buiten de toegestane afsteektijden, met uitzondering van cat. F1 vuurwerk. Daarnaast voorziet deze ook in een verbod op het afsteken van vuurwerk, anders dan volgens de RACT en het Vuurwerkbesluit toe is gestaan. Ook is het opzettelijk vernielen van andermans eigendommen, doormiddel van wetgeving strafbaar gesteld. Om bovenstaande problematiek terug te dringen, is een gemeentelijk afsteekverbod niet noodzakelijk, dus overbodig.

Overlast

Overlast is een ervaring van een individu. Hoe en waarom iemand overlast ervaart is persoonlijk en niet te standaardiseren. Wat we wel zien is een herkenbaar patroon. Ruim voor de jaarwisseling, soms al wel maanden ervoor, ervaren veel mensen overlast door harde knallen op de meest kwalijke tijden, zoals midden in de nacht. Dit staat los van het tijdsbestek waarop het beoogde gemeentelijke afsteekverbod van toepassing is.

Het afsteken van vuurwerk, met uitzondering van cat. F1 vuurwerk, buiten de toegestane afsteektijden, is door landelijke wetgeving (het Vuurwerkbesluit) verboden. Gezien daarnaast het feit dat de ervaren overlast in verreweg de meeste gevallen veroorzaakt wordt door gebruik van illegaal, landelijk verboden vuurwerk, voorziet landelijke wetgeving ruim voldoende om deze op problematiek te handhaven.

Een extra verbod, in dit geval op het afsteken van legaal consumenten siervuurwerk tijdens de toegestane uren is dan ook niet noodzakelijk.

Schade

De gemeente Ede heeft iedere jaarwisseling een schadepost vanwege aangerichte vernielingen, waarbij in enkele gevallen vuurwerk is gebruikt. Daar de schade vooral opgeblazen prullenbakken, verkeersborden, bushokjes, etc. betreft, kunnen we met zekerheid stellen dat er, áls er al vuurwerk bij is gebruikt, dit in vrijwel alle gevallen zwaar illegaal vuurwerk betreft. Die zekerheid is er, omdat bewezen is dat legaal consumenten siervuurwerk, het enige nog toegestane soort consumentenvuurwerk, niet krachtig genoeg is om dit soort gevolgen te hebben.

Tevens is het voor de “slopers” ook niet interessant genoeg om legaal consumenten siervuurwerk te gebruiken, vanwege de relatief hoge aanschafprijs. Daar het beoogde verbod enkel van toepassing is op het verbieden van het afsteken van consumenten siervuurwerk, zal het geen oplossing bieden aan het terugdringen van de schadeposten tijdens de jaarwisseling, nog naast het feit dat het plegen van vernielingen én het afsteken van illegaal vuurwerk reeds verboden is door landelijke wetgeving.

De schadepost in de gemeente Ede van afgelopen jaarwisseling, waarbij zelfs een landelijk verbod gold op het afsteken, verkopen én voorhanden hebben van vuurwerk, anders dan cat. F1 vuurwerk, had een ruime factor 2, ten opzichte van de 3 jaarwisselingen daarvoor. U heeft dus al kunnen zien dat het effect van een verbod, in welke zin dan ook, juist een negatief effect zal hebben op de schadeposten. Landelijke wetgeving verbiedt tevens het opzettelijk vernielen van andermans eigendommen én het afsteken van illegaal vuurwerk.

Het beoogde afsteekverbod voorziet dus niet of niet extra in het terugdringen van de schade door vernielingen en is dan ook niet noodzakelijk.

Letsel

Citaat uit het initiatiefvoorstel: *“Elk jaar zijn er - zowel in Ede als daarbuiten - slachtoffers die op de spoedeisende hulp behandeld moeten worden vanwege vuurwerkletsels.”* Volgens de cijfers van de Gelderse Vallei, gaat dit jaarlijks om gemiddeld 5 slachtoffers. Dit zijn slachtoffers die variëren van het hebben van een brandwondje door gebruik van vuurwerk, als slachtoffers waarvan hun ledematen ernstig beschadigd zijn. Dat laatste is echter een gevolg van gebruik van illegaal vuurwerk. Zoals eerder beschreven, heeft legaal consumenten siervuurwerk, de kracht gewoonweg niet, ook niet om zulk ernstig letsel te veroorzaken.

Met alle respect, maar gemiddeld 5 slachtoffers op tienduizenden inwoners van de gemeente Ede die de jaarwisseling mét het afsteken van vuurwerk viert, is zeer laag en kan absoluut niet opwegen tegen de tienduizenden door het afsteekverbod benadeelde inwoners van de gemeente Ede, die zeer verantwoordelijk met consumenten siervuurwerk om gaat en zich distantiëren van illegaal vuurwerk.

Gezien het lage aantal vuurwerkslachtoffers én het feit dat het vrijwel onmogelijk is om de slachtoffers naar nul te krijgen, heeft het beoogde afsteekverbod dusdanig weinig effect, dat deze buitenproportioneel wordt geacht om voor dit doeleinde in te zetten.

Milieu

Een duurzamer en schoner Ede is tevens een doel van de initiatiefnemers van het voorstel. Daarom wordt het punt milieuvervuiling door vuurwerk aangehaald. Er wordt altijd stellig gezegd dat het afsteken van vuurwerk zo enorm belastend is voor het milieu. Vooropgesteld dat iedere verbranding, zowel van vuurwerk, als andere brandstoffen (benzine, hout, etc.) in lichte of zware mate belastend is voor het milieu, echter hebben meerdere onderzoeken aangetoond, waaronder die van Scientas en het RIVM, dat het afsteken van consumenten siervuurwerk veel minder belastend is dan men altijd dacht. Verwaarloosbaar zelfs. Hieronder de belangrijkste punten uit de onderzoeken die gaan over het afsteken van consumenten siervuurwerk.

- Qua CO₂ uitstoot is het afsteken van vuurwerk verantwoordelijk voor nog geen 1% van de CO₂ uitstoot van die dag. Dit komt neer op ongeveer 3,5 miljoen kilo CO₂. In verhouding stoot de Eemshavencentrale, een hyper moderne kolencentrale, dagelijks 20,5 miljoen kilo CO₂ uit. Bijna 6x zoveel dus. Op jaarbasis stoot de Eemshavencentrale zelfs 7,5 miljard kilo CO₂ uit. De te behalen winst ligt dus niet bij een afsteekverbod op consumenten siervuurwerk.
- Naast CO₂ heeft het afsteken van vuurwerk ook fijnstof uitstoot als gevolg. Tijdens en vlak na de jaarwisseling is een hoge piek meetbaar. Deze piek daalt echter binnen een paar uur alweer terug naar het normale, dagelijkse niveau.

- Als laatste stoot het afsteken van vuurwerk ook zware metalen uit. Barium, koper, strontium, etc. Door Europese regelgeving én bewuste keuzes van Nederlandse vuurwerkimporteurs, is het gebruik van die metalen enorm afgenomen en worden er sinds de laatste jaren veel milieuvriendelijkere producten geproduceerd. De uitstoot van zware metalen door vuurwerk is dusdanig laag, dat het RIVM geeneens meetbare waardes heeft kunnen meten. Hun conclusie is dan ook, dat het afsteken van vuurwerk tijdens de jaarwisseling, slechts een beperkte en geen blijvende belasting op het milieu heeft.

Sociale Cohesie

In het voorstel werd aangehaald dat een afsteekverbod voor een betere sociale cohesie zou zorgen tijdens de jaarwisseling in de gemeente Ede, maar de huidige vorm van de jaarwisseling, dus inclusief het afsteken van consumenten siervuurwerk, is een van de meest sociale momenten en evenementen in het jaar. Met bijvoorbeeld burens die men normaal niet of amper spreekt, beleeft men samen één van de meest speciale momenten van het jaar, de wisseling tussen twee jaartallen en dat viert men dan mét het afsteken van mooi consumenten siervuurwerk. Er is dan ook geen enkele reden om aan te nemen dat een afsteekverbod een positief effect zal hebben op de sociale cohesie tijdens de jaarwisseling. Het valt zelfs te verwachten dat een afsteekverbod juist een negatief effect op de sociale cohesie gaat hebben, omdat men volgens het voorstel mogelijk verder van de te verblijven ruimte moet reizen, om deel te nemen aan activiteiten tijdens de jaarwisseling.

Het feit dat het afsteken van consumenten siervuurwerk juist voor heel veel mensen voor sociale cohesie zorgt, betekend dat een gemeentelijk afsteekverbod juist een negatief effect zal hebben op de leefbaarheid van Ede.

Dieren

De discussie over het wel of niet toestaan van het afsteken van consumenten siervuurwerk, kan niet gevoerd worden zonder het aanhalen van hoeveel stress het afsteken van vuurwerk wel niet oplevert bij dieren, zowel wilde dieren als huisdieren. Dat vuurwerk bij enkele dieren stressmomenten op kan leveren, zullen we ook niet ontkennen, echter zijn veel van die stressmomenten het gevolg van gebruik van illegaal vuurwerk, ruim buiten de toegestane afsteektijden. In verhouding zijn trouwens veel meer dieren niet angstig tijdens het afsteken van legaal siervuurwerk, dan wel. Vaak zijn dieren, vooral honden goed te trainen. Veel van ons vuurwerkliefhebbers, hebben huisdieren, waaronder honden en katten. Deze zijn stuk voor stuk niet bang voor vuurwerk, zélfs voor de vrij harde knallen niet. Ook wilde dieren zullen opschrikken, maar vrij snel na de jaarwisseling, zelfs tijdens, hun normale gedrag weer oppakken.

Handhaving

Een verbod valt of staat met handhaving ervan. Kan een verbod niet gehandhaafd worden, is deze enkel symbolisch, dus al vrij snel onrechtmatig. Ik hoop en neem aan dat uw raad zich niet naar het niveau van symboolpolitiek verlaagt. In iedere gemeente waarin gesproken wordt over een mogelijk verbod op het afsteken van consumenten siervuurwerk, laat de politie en toezicht al weten het verbod niet te kunnen handhaven en dat ook niet (intensiever) zullen gaan doen. Dit om het feit dat zij al een geringe capaciteit hebben en ze de extra belasting die het afsteekverbod met zich meebrengt, totaal niet kunnen gebruiken. Zo ook in de gemeente Ede. Mogelijk is dit dan ook al gelijk de reden dat we ondanks landelijke, strenge regelgeving nog last hebben van overlast, schade en letsel door gebruik van illegaal vuurwerk en afsteken van vuurwerk buiten de toegestane afsteektijden. Want verboden is het al, dus handhaven zou theoretisch prima moeten kunnen.

Een gemeentelijke afsteekverbod is in deze context dan ook overbodig en niet noodzakelijk.

APV wijziging

Om het voorstel uit te voeren, dient de APV te worden gewijzigd. De gemeente doet dit op grond van hun autonome verordeningbevoegdheid vanwege artikel 149 Gemeentewet. De bevoegdheid kent echter grenzen, namelijk een onder- en bovengrens, maar ook het Motiveringsbeginsel speelt een rol.

- **Bovengrens:** Daar het Vuurwerkbesluit op zichzelf niet in de weg staat aan het invoeren van een gemeentelijk afsteekverbod op consumenten siervuurwerk, doet andere, uitputtende wetgeving dat mogelijk wel. Ook het voorstel om een verbod op het voor gebruik voorhanden hebben van vuurwerk in de APV op te nemen, overschrijdt de bovengrens van de autonome verordeningbevoegdheid van de raad, daar het landelijke, uitputtelijke wetgeving doorkruist. Juridisch is de beoogde APV wijziging dan ook niet correct en zeer waarschijnlijk zelfs onwettig.
- **Motiveringsbeginsel:** Naast dat de beoogde APV wijziging juridisch incorrect is, moet de wijziging ook voldoen aan het Motiveringsbeginsel. Besluiten die de overheid neemt moeten te allen tijde goed gemotiveerd zijn. Dit betekent dat feiten moeten kloppen en een motivering te allen tijde logisch en begrijpelijk dient te zijn. Een motivering moet daarom feitelijk juist zijn.

We kunnen echter concluderen dat het voorstel voor een gemeentelijk afsteekverbod hier niet aan voldoet, daar de praktijk al bewezen heeft dat een afsteekverbod niet of slechts in verwaarloosbare mate kan zorgen voor het voldoende inperken van de problematiek rondom de jaarwisseling, zoals overlast, schade en letsel, terwijl landelijk beleid voldoende handvatten biedt. De onderbouwing van het voorstel is tegenstrijdig met het werkelijk te verwachten effect van een afsteekverbod. De motivering is daarom feitelijk niet juist.

- **Buitenproportioneel:** Een verbod mag niet meer beperken dan noodzakelijk. Daar de noodzaak van een gemeentelijk afsteekverbod op consumenten siervuurwerk er bewezen niet is, omdat de bron van de problematiek heel ergens anders zit, zou het beoogde verbod buitenproportioneel zijn. Landelijke regelgeving biedt ruim voldoende handvatten, om de in het voorstel en onderbouwing genoemde problematiek aan te pakken. Dat het in de uitvoering van de handhaving schort is geen valide reden om dan maar zaken te verbieden die volledig los van de oorzaak van de problematiek staan.
- **Als een afsteekverbod een drukkend effect op de handel in legaal consumenten siervuurwerk als resultaat of bij-effect heeft, kan de vrije handel in het geding komen.** Wanneer het drukkende effect landelijk merkbaar gaat worden en dat zal het worden als meer gemeenten volgen met een afsteekverbod, is er een Notificatieplicht. Deze wordt getoetst aan noodzaak en zal mogelijk worden verworpen daar de noodzaak ontbreekt. Daar haalt u mogelijk grote problemen mee op de hals, voor zowel de gemeente Ede en andere gemeenten, als de landelijke politiek.

Landelijk beleid

Deze brief maakt vrij duidelijk hoe de vork in de steel zit. Er is geen grond voor een gemeentelijk afsteekverbod. Dit komt omdat landelijk beleid meer dan voldoende voorziet in handvatten om de ervaren problematiek te handhaven. Een gemeentelijk afsteekverbod is dan ook geenszins te rechtvaardigen, daar het niets of onvoldoende toevoegt aan een veiligere en overlastloze jaarwisseling. Er zijn echter ook maar weinig mensen die, in de juiste context, een verbod op het afsteken van consumenten siervuurwerk dan ook zien zitten, als het toch niets of vrijwel niets bijdraagt aan een betere jaarwisseling. Het is dan ook erg teleurstellend en zelfs verbazingwekkend om te zien dat gemeenten hier desondanks hun vingers aan willen branden.

Resumé

Landelijk is op dit moment duidelijk dat het afsteken van consumenten siervuurwerk toe is gestaan tussen 31-12 18:00 uur en 01-01 02:00 uur en dat het verbieden van bepaalde soorten vuurwerk, zoals onder ander knalvuurwerk en vuurpijlen, voorlopig de laatste beperking zal zijn op het Vuurwerkbeleid. De landelijke wetgeving betreffende vuurwerk biedt, zoals eerder al vermeld, voldoende handvatten voor handhaving tegen de ervaren problematiek. Een meerderheid van het kabinet is gelukkig van mening dat het reeds verboden gedrag van een select groepje raddraaiers en criminelen, geen reden mag zijn de vrijheid van miljoenen liefhebbers van legaal consumenten siervuurwerk in te perken. Het is dan ook zeer teleurstellend om te zien dat de meest recente toelichting op het Vuurwerkbesluit, reden is geweest voor enkele gemeenteraden om misbruik te maken van hun autonome verordeningbevoegdheid, om zo onnodig de vrijheid van hun inwoners te beperken.

De energie en geld die het kost om eigen regels, anders dan landelijk, te gaan verzinnen, kunnen beter in effectievere handhaving worden gestoken. Wij willen de raad dan ook ten zeerste aanbevelen het landelijk beleid te volgen. Het instellen van effectieve vuurwerkvrije zones bij hotspots en rondom bijvoorbeeld ziekenhuizen, dierenverblijven en parken, vergemakkelijkt juist de aanpak en handhaving, omdat er een minder groot gebied gecontroleerd en beheerst hoeft te worden. Zo hoeft het afsteken van consumenten siervuurwerk niet verboden te worden, zodat welwillende inwoners niet onnodig worden belemmerd in hun vrijheid vanwege het gedrag van slechts enkele, maar hardnekkige raddraaiers en criminelen.

Slotwoord

Stichting HVLV is meer dan een stichting die alleen maar opkomt voor vuurwerkliefhebbers. Juist wij zijn meer dan bereid om mee te denken met andere, effectievere maatregelen op gemeentelijk én landelijk niveau, daar wij een verbodsmatenschap wens te voorkomen. Wij gaan graag het gesprek met u, uw fractie en uw raad in het geheel aan, om samen tot effectiever beleid te komen. Dat vergt meer dan een woordje van tien minuten en/of een brief van enkele pagina's, maar dat heeft tijd nodig. Wél weten we dat we moeten samenwerken, in plaats van tegen elkaar. We hopen van harte dat u op ons voorstel in gaat, alvorens te komen tot besluitvorming en gaan uit van een wijs besluit.

Contactgegevens:

Tinjo Klein Severt

Stichting HVLV - Het Vuurwerk Liefhebbers Verbod

T.: 06 363 163 95

E.: tinjo@hvlv.nl

E.: info@hvlv.nl

W.: www.hvlv.nl